

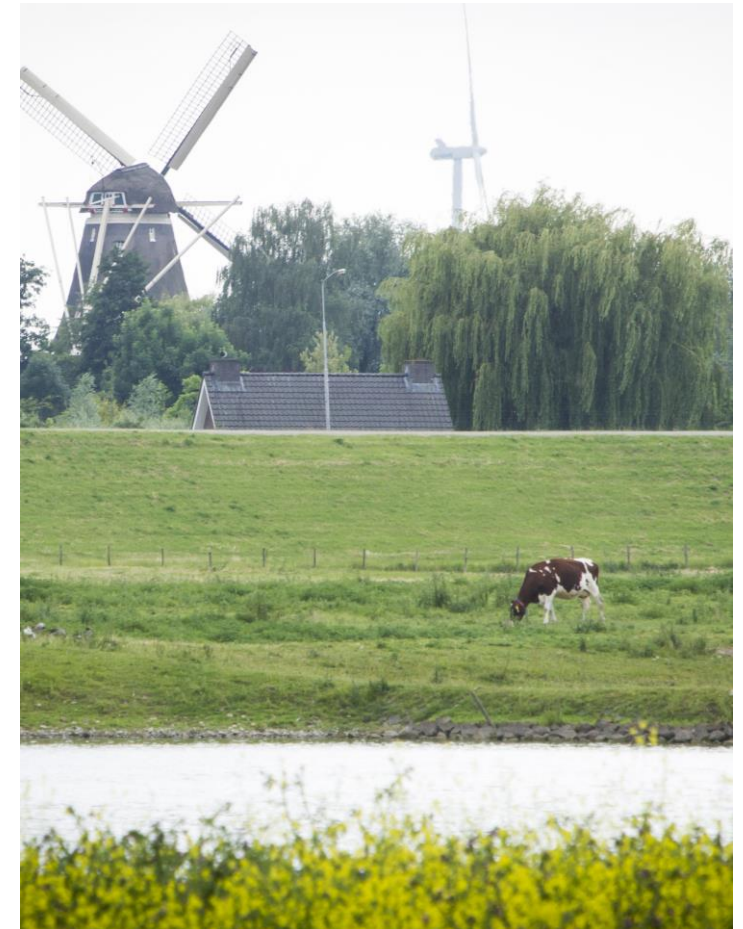

SAMEN VOORUIT

Energieprogramma/RES regio Foodvalley
Raadsinformatiebijeenkomst 29 november 2023

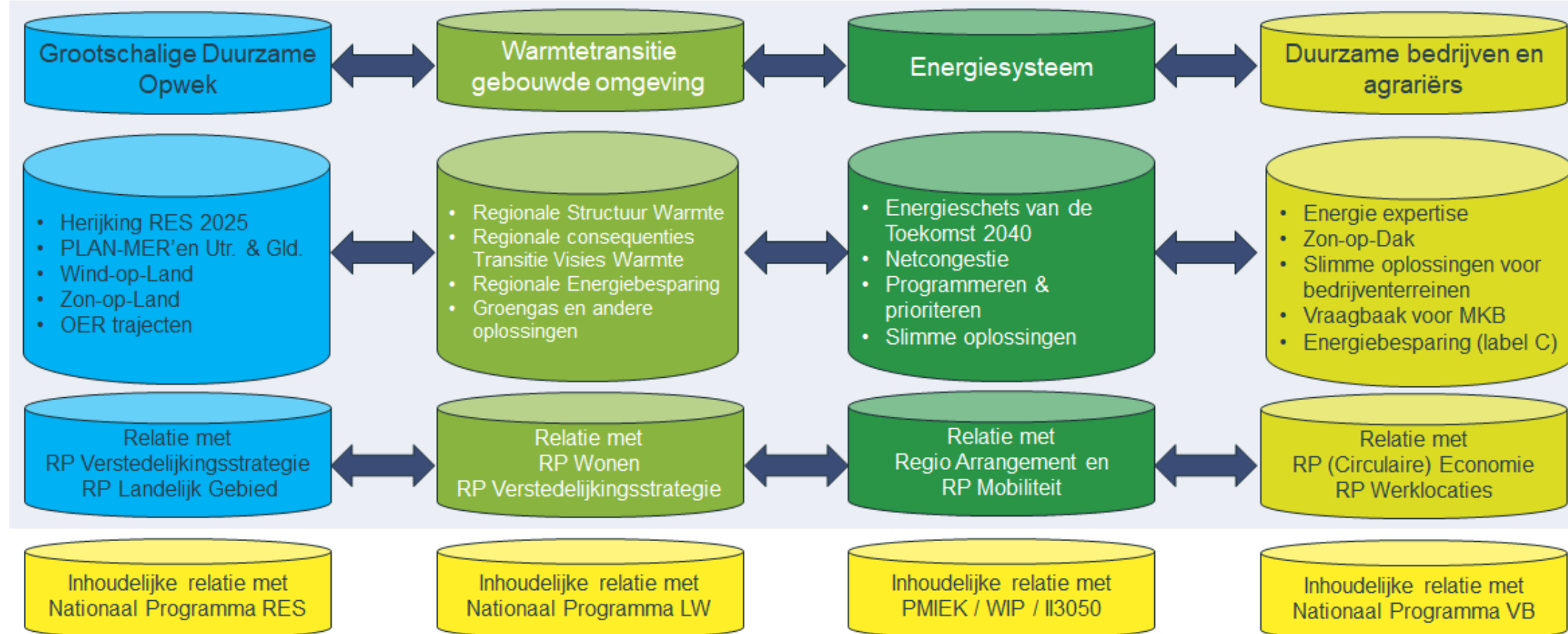
SAMEN VOORUIT

- Het halen van het RES-bod en een succesvolle energietransitie zijn uitdagingen: dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid
- Er zijn verschillende ontwikkelingen die stuk voor stuk om samenwerking vragen tussen overheid, marktpartijen, inwoners en netbeheerders:
 - Energieprogramma 2024-2026
 - Herijking RES en het samenwerken op regio Foodvalley niveau (Mutual Gains)
 - Warmtetransitie
 - Duurzame Energie voor Agrariërs & Bedrijven
 - Netcongestie & Energiesysteem van de Toekomst
- Samenwerken volgens de principes van De wereld van B....

ENERGIEPROGRAMMA 2024-2026

Programma Energietransitie regio Foodvalley

Maatschappelijke betrokkenheid, Energiegemeenschappen & Communicatie

**GROOTSCHALIGE
DUURZAME OPWEK &
RES-PROCES**

RES 1.0 (2020-2021)

- Is voortgekomen uit afspraak VNG-IPO-UvW-Netbeheerders met het Rijk.
- Kenmerkt zich door:
 - bottom-up vanuit gemeenten en provincie
 - breed gedragen aanpak RES (stakeholderoverleg)
 - Innovatieve aanpak burgerparticipatie (Burgerforum)
- Veel geïnvesteerd in voortraject (o.a. raadsbijeenkomsten)
- RES 1.0 - inclusief bestuurlijke oplegger - unaniem aan Rijk voorgelegd (juli 2021)

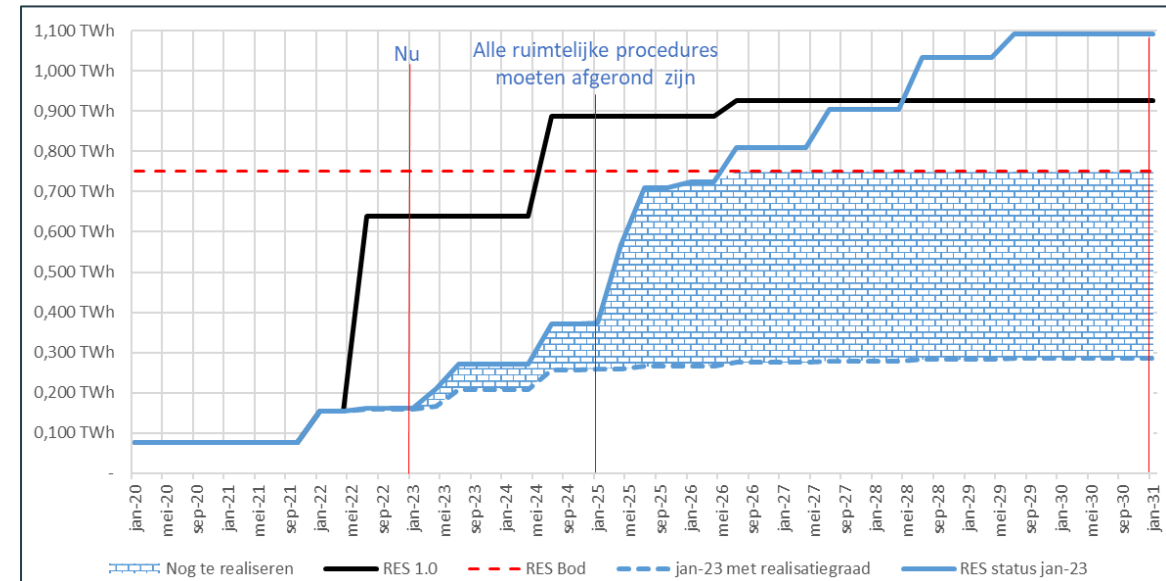
Wat is de opgave van Regio Foodvalley:

- Ambitie: 1.0 TWh (0.96 TWh); Bod 0.75 TWh,
- Dit vertaalt zich naar: 16 windmolens (3MW) en 516 ha zonnepanelen (dak + grond) in 2030

Waar staan we nu:

- Voortgangsrapportage juli 2023 → analyse
- Septemberbrieven: onvoldoende zekerheid over realiseren RES-bod
- Realiseren windprojecten → problematisch
- Zonbrief kabinet: Zon-op-Land is ‘nee, tenzij’ geworden
- Mutual Gains traject wordt doorlopen: connectief samenwerken voor realiseren versnelling
- Meest recente inzicht: toch op weg naar herijking van de afspraken.

***‘Realisatie van grootschalige opwek
niet gemakkelijk, wel noodzakelijk’***

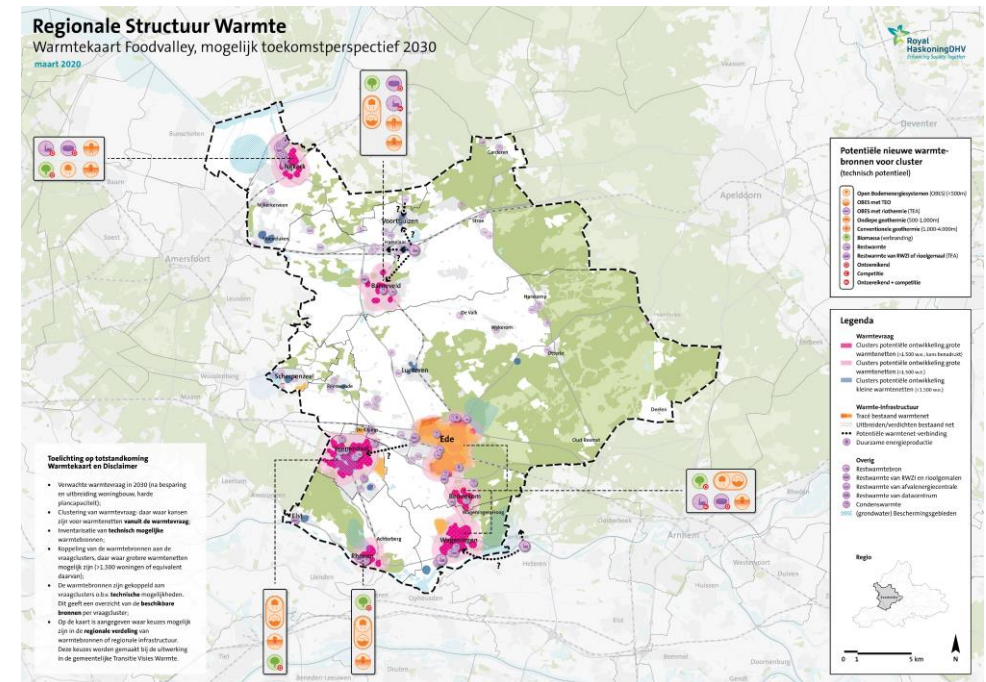
Extra aandacht in programma Energietransitie/RES 2024-2026 voor:

- Energiegemeenschappen
 - vraag en aanbod bij elkaar
 - betrouwbaar en betaalbaar voor inwoners en bedrijven
 - Local4local concept
 - Kostprijs+
- Beide provincies houden 'ons' aan het bod:
 - zijn de vrijblijvendheid voorbij
 - spreken regio direct aan
 - houden regio aan het behalen van RES-bod → dus 0.75 TWh
- Netcongestie dwingt ons tot
 - andere aanpakken
 - creativiteit en onorthodoxe maatregelen
 - mitigerende maatregelen bij stroomuitval
 - anders te kijken naar het energiesysteem
- Een meer integrale gebiedsaanpak met:
 - Verstedelijkingsstrategie
 - Aanpak Landelijke gebied
 - Werklocaties
 - Wonen

WARMTETRANSITIE GEBOUWDE OMGEVING

WARMTETRANSITIE 2024-2026:

- Warmtetransitie ruimte en aandacht geven
- Sturend op boven lokale opgaven.
 - ruimtelijke ordening aangelegenheden,
 - het totale (elektrische) energiesysteem,
- Inzicht in regionale voortgang benodigd
- Herijking Regionale Structuur Warmte (RSW)
- Gekoppeld aan Nationaal Programma Lokale Warmte (NPLW)

Warmtetransitie ook verbinden aan

- verduurzamen bedrijventerreinen
- circulariteit.

DUURZAME ENERGIE AGRARIËRS EN BEDRIJVEN

REGIONAAL ENERGIETEAM BEDRIJVEN

DOEL

- Ondersteunen bedrijven bij de verduurzaming
- Versnellen van zon op bedrijfsdaken (bedrijventerreinen)
- Inzet van slimme oplossingen om netcongestie te omzeilen
- Opstarten en aanjagen collectieve energietransitie projecten op bedrijventerreinen (Small Energy Hubs)
- Energiebesparing

Gestart met 6 pilots

- De Factorij de Vendel (Veenendaal)
- Industrieterrein Remmerden (Rhenen)
- Het Zwarte Land (Scherpenzeel)
- De Hooge Hoek/Groot Overeem (Renswoude)
- Business en Science Park Wageningen (Wageningen)
- De Flier (Nijkerk)

#energieprogramma #verduurzamen #bedrijventerreinen
Wim Werkman, Fije Visscher, Eugène-Emile Kuis, FOV Regio Foodvalley
VNO-NCW Midden

Kickoff Regionaal Energieteam Bedrijven Regio Foodvalley

regiofoodvalley.nl • Leestijd: 3 min.

KLANTREIS VOOR EEN ENERGY HUB

Vraag:

- Op welke wijze kan meervoudige waarde-creatie strategisch worden ingebed in de transitie naar een Smart Energy Hub
- Wat zijn de belangrijkste stappen in de Customer Journey?

Aanbevelingen

- Blijf de implementatie van SEH's stimuleren
- Verleen financieringsmogelijkheden
- Bevorder bewustwording en kennisdeling
- Stimuleer samenwerking tussen bedrijven
- Oefen invloed uit op overheidsbeleid

Adviesrapport

1 november 2023

Definitief

→ is een eerste stap richting vormen van Energiegemeenschappen

NETCONGESTIE

Liander

Elektriciteitsnet Flevopolder, Gelderland en Utrecht (FGU) verder onder druk

‘Op steeds meer plekken in de regio Foodvalley is een nieuwe aansluiting of verzwaring voor een bedrijf of woning niet meer vanzelfsprekend.’

Netcongestie: *melding Liander 9 november 2023*

Liander

Regionale duiding Liander (1/2)

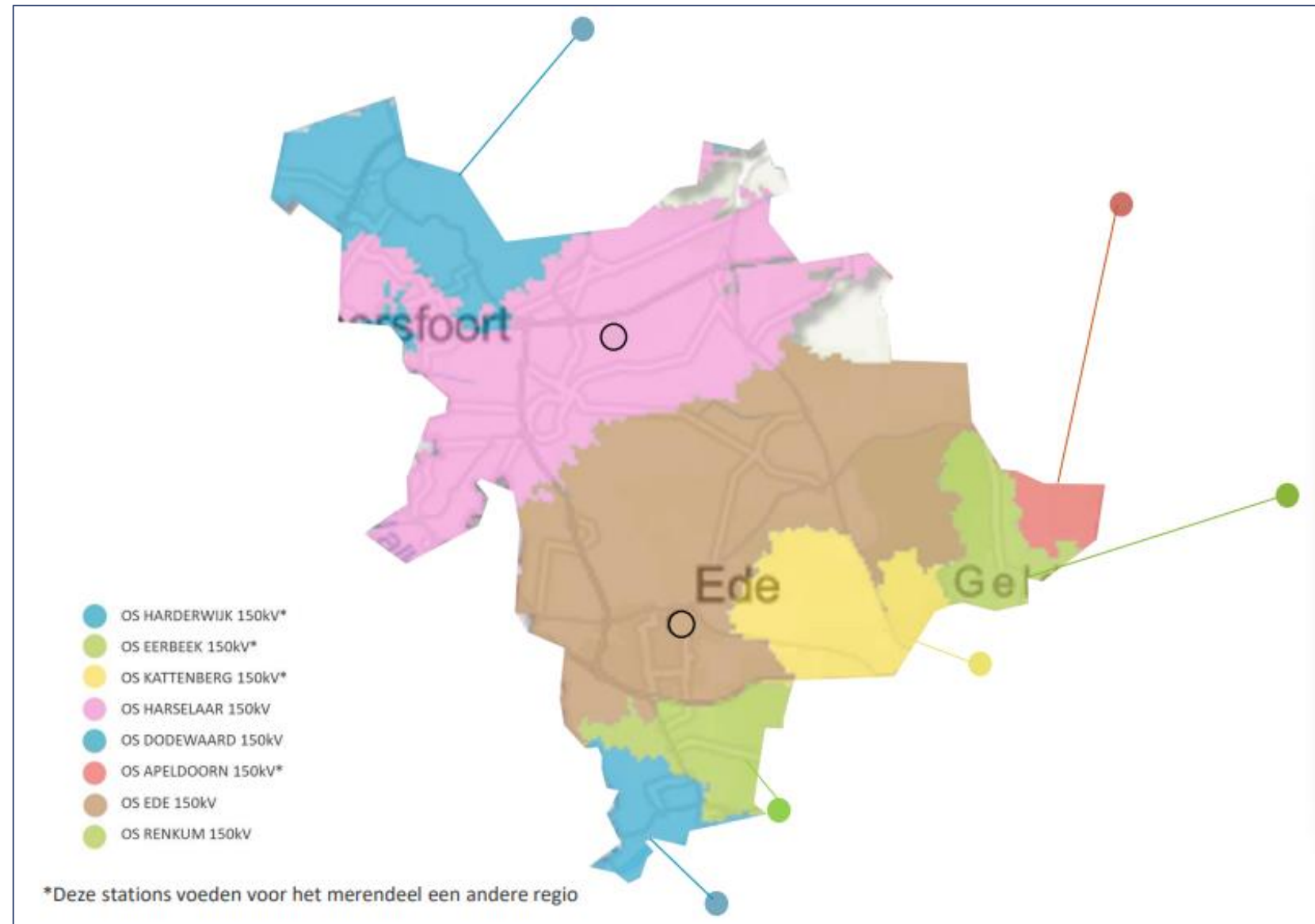
De grenzen van het elektriciteitsnet zijn nu echt bereikt. Een harde boodschap voor ondernemers die het raakt, maar ook voor mensen thuis die willen verduurzamen en de woningbouw ambitie.

Voor Gelderland betekent dit concreet:

- Te weinig flex capaciteit gevonden om het tekort aan transportcapaciteit op het net op te lossen.
- Dit betekent dat de komende jaren nieuwe grootverbruikaansluitingen of het verzwaren van bestaande grootverbruikaansluitingen voor bedrijven en instellingen niet of nog maar beperkt worden gerealiseerd.
- Het heeft ook gevolgen voor kleinverbruik: het **tijdig** aansluiten van nieuwbouwwoningen en de verduurzaming van bestaande woningen en de groei van elektrisch vervoer kan niet meer (volledig) gefaciliteerd worden.
- **Eerlijke boodschap:** de benodigde transportcapaciteit voor woningbouw en verduurzaming kan in regio Foodvalley niet zonder meer gefaciliteerd worden.

***Liander:** We zien dat ook het elektriciteitsnet in de wijken voor consumenten en kleine ondernemers op steeds meer plekken vol raakt*

EVEN WAT GETALLEN

VIER SPOREN AANPAK

	Naam (LAN)	Toelichting	Actor	Gemeenten en/of regio
Spoor 1	Versnellen netuitbreiding	hoog-, midden en laagspanning	Tennet (en Stedin / Liander) Provincie	Soepele vergunning verlening en bestemmingsplan trajecten
Spoor 2	Programmeren en prioriteren	korte termijn → tot 2025	EnergyBoard	Aandragen voorstellen op onderstation niveau
		termijn → tot 2030	EnergyBoard	Aandragen / herprioritering voorstellen i.c.m. Verstedelijkingsstrategie/NOVEX
		langere termijn → 2030-2040	EnergyBoard	Aandragen voorstellen i.c.m. Energiebeeld en NOVEX
Spoor 3	Werken aan alternatieve oplossingen	vergroten flexibele capaciteit	Tennet, Stedin, Liander en bedrijven	Goede communicatie
		vraag en aanbod bij elkaar brengen	Allen	Aandragen voorstellen
		slimme decentrale oplossingen	Allen	Stimuleren innovatie i.c.m. Energiebeeld
Spoor 4	Werken aan adaptatie en crisismangement	onorthodoxe maatregelen	Provincie, bedrijven en veiligheidsregio	Goede communicatie

**ENERGIEBEELD VAN
DE TOEKOMST
REGIO FOODVALLEY 2040**

WAAROM OPDRACHT UITGEZET

- Energie is integraal onderdeel van (ruimtelijke) opgaven Regio Foodvalley
- Behoeftte is om in samenhang afwegingen te maken in het ruimtelijk domein
- Een **Energiebeeld van de Toekomst (2040)**, als:
 - basis voor regionale visie energiesysteem
 - inbreng in provinciale visie
 - hulpmiddel voor integrale regionale programmering
- Hoe ziet het **Energiebeeld van de Toekomst 2040** eruit?
 - minimaal twee scenario's,
 - incl. visualisaties en ontwerpprincipes
 - aansluitend bij de identiteit en opgaven van de regio.

Perspectieven:

- Technisch / inhoudelijk
- Financieel
- Ruimtelijk
- Sociaal maatschappelijk
- Digitalisering

EEN NIEUW ENERGIESYSTEEM

Toegang tot duurzame energie

door lokaal eigenaarschap

in balans (opwek en afname)

via een gedistribueerd systeem

geïntegreerd in de leefomgeving.

**De Wereld van B
in 5 principes**

MET GEBRUIK VAN HET NPE

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Nationaal Plan Energiesysteem

Een CO₂-vrij elektriciteitssysteem in 2035.

Het kabinet streeft naar een elektriciteitssysteem dat vanaf 2035 geen CO₂-uitstoot meer veroorzaakt. Snelle verdere opschaling van CO₂-vrij productievermogen (wind-, zon- en kernenergie) is noodzakelijk voor het benodigde volume van CO₂-vrije elektriciteit, voor het

giesysteem tot 2050. In dit concept onderzoekt het kabinet waar we kunnen bouwen, besparen, en in de toekomst. Het kabinet gaat de komende tijd in gesprek met belanghebbenden in de markt om de definitieve NPE vast te stellen. Hiervoor maakt het kabinet 5 richtinggevende keuzes:

3

Verdelen bij schaarste
Verdeling en inzet van energie en energie-infrastructuur vanuit een systeem perspectief

4

Internationale samenwerking
Nederland als belangrijke energiehub voor de EU

5

Samen sturen
Met burgers en bedrijven, met ruimte voor participatie en initiatief

duurzame koolstofdragers en warmte

infrastructuur

de laagste maatschappelijke kosten. Elektriciteit zal naar verwachting het grootste deel van de finale energievraag uitmaken. De vraag zal **drie** keer zo groot zijn als nu en de productie ruim vier keer zo groot. Onzekerheden hierbij zijn vooral de productie van duurzame brandstoffen, inzet van lokale warmtebronnen en mate van elektriciteitsexport. Het

Koolstof
nodig. Fossiele koolstof zo snel mogelijk afbouwen. Duurzame koolstof produceren en importeren. Bij schaarste sturen op hoogwaardig gebruik.

Warmte
Visie
Warmtevraag invullen met warmtenetten en elektrificatie. Benutten lokale warmtebronnen waar mogelijk. Warmte-opslag belangrijk als buffer voor elektriciteitssysteem

Aanpak

- Opschalen warmtenetten met duurzame warmtebronnen
- Innovatie en opschalen warmteopslag

bronnen: wind op zee, hernieuwbaar op land en kernenergie, vergroten flexibiliteit, versterken infrastructuur, voorkeur voor direct gebruik elektriciteit

- Sterke inzet opschalen groene waterstofproductie, import en opslag
- Faciliteren transitierol blauwe waterstof
- Bij schaarste sturen op hoogwaardig gebruik

Innovatie en productie duurzame koolstofdragers, hergebruik en import

- Gebruik beperken, alleen bij essentiële en hoogwaardige toepassingen
- Stimuleren van innovatie

VRAGEN?

Regio
Foodvalley®